

- **Dr Andrzej Jakubowski, Katedra Geografii Społeczno-Ekonomicznej, Instytut Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej, Wydział Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie**
- **Transgraniczne obszary funkcjonalne: znaczenie, identyfikacja i implikacje dla rozwoju terytorialnego**
- **Czwartek 09.04.2026, 11.30-13.00**
- **Budynek Starego BUW, sala 107, Kampus Główny UW**

Transgraniczne obszary funkcjonalne (TOF) coraz częściej pojawiają się w dyskursie naukowym i politycznym jako odpowiedź na rosnące znaczenie relacji funkcjonalnych w przestrzeni, które przekraczają granice administracyjne, w tym granice państwowe. W wykładzie zostanie podjęta refleksja nad tym, dlaczego TOF są istotne dla współczesnych procesów rozwoju terytorialnego oraz jakie konsekwencje niesie ich rosnące znaczenie dla planowania i prowadzenia polityk rozwoju w układach wielopoziomowych. Szczególny nacisk zostanie położony na problem identyfikacji i delimitacji TOF, jako warunku przejścia od pojęcia o charakterze dyskursywnym do narzędzia operacyjnego w planowaniu rozwoju.

W wystąpieniu przedstawione zostanie podejście identyfikacyjne rozwinięte na gruncie badań pograniczy Polski. Zostało ono oparte na czteropoziomowym modelu, i uwzględniającym kryteria przestrzennej dostępności, powiązań funkcjonalnych i/lub wspólnych potencjałów oraz wyzwań rozwojowych, intensywności współpracy transgranicznej, a także formalnych mechanizmów *governance* (np. euroregiony, EUWT). Zaprezentowane podejście pozwala traktować TOF jako układy terytorialne, które można rozpoznawać i opisywać w sposób systematyczny, łącząc perspektywę funkcjonalną i instytucjonalną, a zarazem uwzględniając ograniczenia wynikające z dostępności danych oraz złożoności procesów integracji transgranicznej. W tym ujęciu transgraniczne obszary funkcjonalne są również rozumiane jako przestrzenie przepływów i współzależności, których rozwój przebiega często szybciej niż instytucjonalne dostosowanie systemów planowania i polityk publicznych.

Wykład zostanie uzupełniony o przykład praktycznego wykorzystania podejścia funkcjonalnego w procesie przygotowania transgranicznego turystycznego obszaru funkcjonalnego na pograniczu polsko-litewskim. Pozwoli to podjąć dyskusję nad tym, w jaki sposób rozpoznawanie TOF może wspierać bardziej trafne, terytorialnie ukierunkowane działania rozwojowe.

Link do ZOOM oraz archiwum seminariów EUROREG: <https://www.euroreg.uw.edu.pl/pl/seminaria>